

การจัดการตำวโดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

ประภิต วงศ์ศรีวัฒนกุล

บทคัดย่อ

ตำว (*Arenga pinnata* (Wurmb) Merr.) เป็นพืชวงศ์ปาล์ม (family Palmae) มนุษย์ใช้ประโยชน์จากตำวานานาประการ จึงเป็นพืชที่มีค่าเชิงเศรษฐกิจและสังคม ปัจจุบันการแพร่กระจายพันธุ์ตามธรรมชาติลดลง จนตำวสูญพันธุ์ในบางพื้นที่เนื่องจากขาดการจัดการการใช้ประโยชน์ตำวที่ดี

การจัดการตำวโดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นแนวทางการจัดการที่มุ่งแก้ไขปัญหาการใช้ประโยชน์ตำว ให้ชุมชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันกับหน่วยงาน องค์กร นักวิชาการ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อปรับบทบาทการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย มาใช้องค์ความรู้และการจัดการ การใช้ประโยชน์ผลิตผลป่าไม้ ให้บรรลุผลลัพธ์การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในภาพรวมเชิงบูรณาการ อย่างยั่งยืน จึงกล่าวได้ว่าเป็นการปฏิบัติงานเชิงรุกที่สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ ทำหน้าที่สนับสนุน และเอื้ออำนวยให้ชุมชนเรียนรู้การแก้ไขปัญหาของตนเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดความสมานฉันท์ และเอื้ออาทรในสังคม เพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาตนเองและพึ่งตนเองได้ในอนาคต

การจัดการตำวโดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ในเอกสารเล่มนี้ ได้ศึกษาข้อมูลตำวในแง่มุมต่าง ๆ ได้แก่ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ นิเวศวิทยา การแพร่กระจายพันธุ์ การขยายพันธุ์ การปลูก การเจริญเติบโต การใช้ประโยชน์ตลอดจนผลตอบแทนเชิงเศรษฐกิจของตำว เพื่อประเมินศักยภาพในการพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากตำว ตลอดจนการวิเคราะห์ปัญหา และผลกระทบจากการใช้ประโยชน์จากตำว เพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้ในกระบวนการเรียนรู้การจัดการตำว 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเรียนรู้ในการวางแผน ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 2) การเรียนรู้ในการปฏิบัติ เพื่อเพิ่มทักษะความชำนาญในการจัดการตำวและ 3) การเรียนรู้ในการประเมินผล เพื่อสรุปบทเรียนการจัดการตำวที่จะก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ นำไปสู่การปรับปรุง แก้ไข ขยายผลการจัดการตำวให้เกิดความยั่งยืน และสามารถนำไปปรับใช้ในการจัดการทรัพยากรท้องถิ่นอื่น ๆ ได้อีกด้วย

คำหลัก ; ตำว , กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน